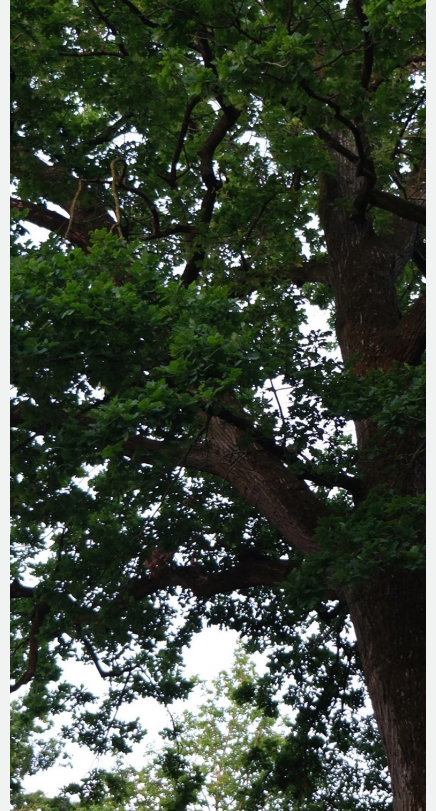

Mei 2026

DE BOMEN VERTELLEN

EEN AUDIOTOUR OVER HET BELANG VAN
BOMEN IN DE STAD

Mei 2026

De Bomen Vertellen is een project tot stand gebracht door de Gemeente Wageningen vanuit het Bomenbeleidsplan 2024. Dit project is vorm gegeven en uitgevoerd door Joke ter Stege - ComTerra.

Grote dank aan alle betrokkenen, waaronder de Bomen-Bieb, KNNV Wageningen, IVN Het Groene Wiel, Arboretum Belmonte en alle individuen voor het inspreken van de verschillende audiobestanden en het delen van informatie over de verschillende bomen en locaties waar de bomen zich bevinden.

Contact

+316 175 272
yokaterstege@gmail.com
ComTerra by terStege

Wageningen **De Bomen Vertellen**

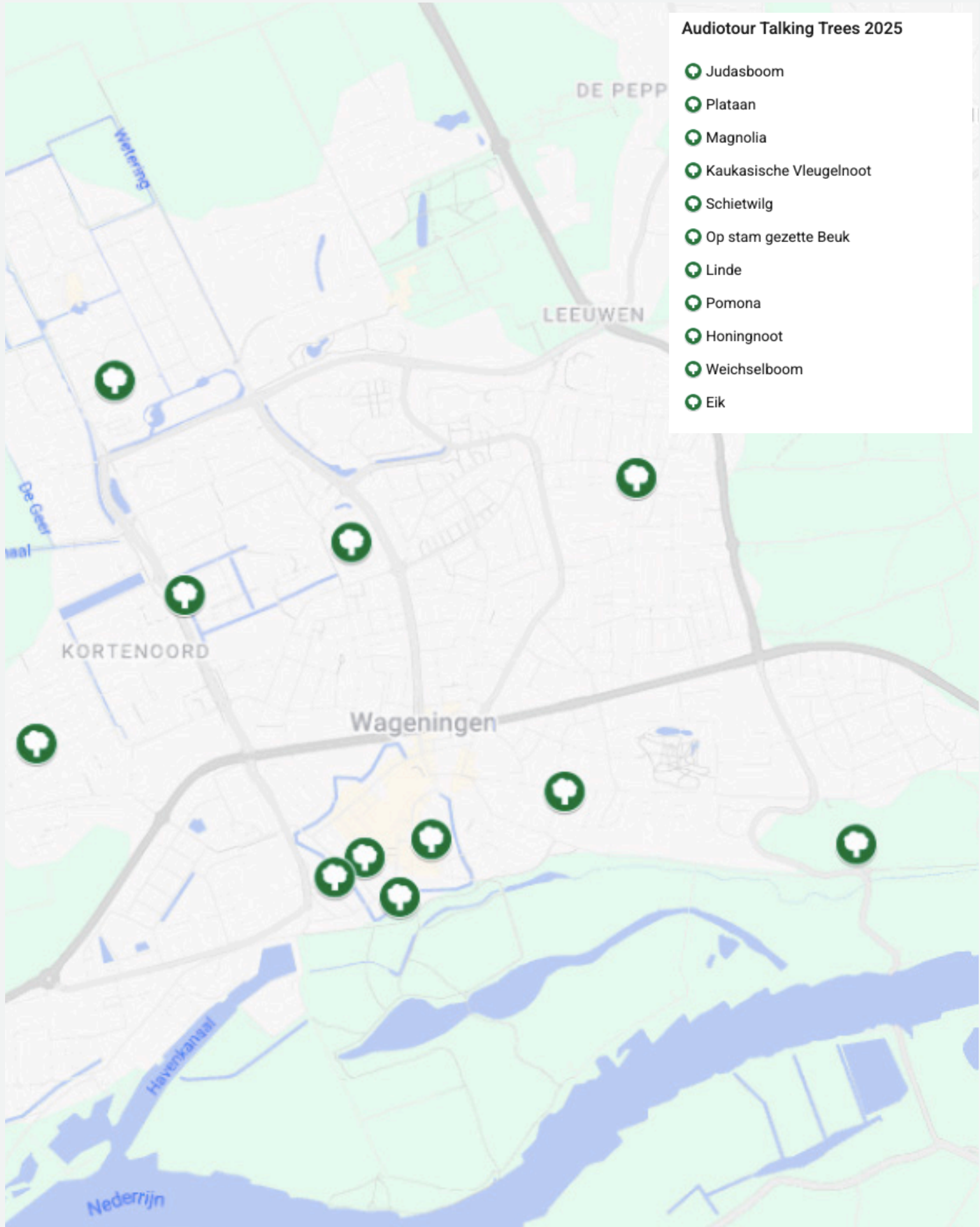
INHOUD

Wanneer de Bomen vertellen

1. De Judasboom
2. De Kaukasische Vleugelnoot
3. De Plataan
4. De Magnolia
5. De Eik
6. De Honingboom
7. De Bostuin van Pomona
8. De Schietwilg
9. De Beuk
10. De Linde
11. De Weichselboom

Hoe ziet een pratende boom eruit?

Het belang van bomen in de stad

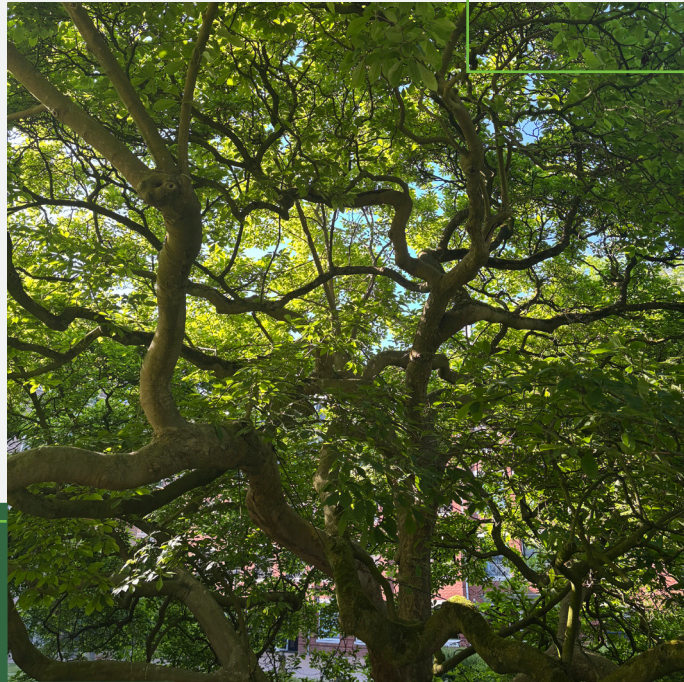
WANNEER DE BOMEN VERTELLEN ...

Wageningen zit vol verhalen. Ze worden vaak verteld door de ogen van de mens. Maar wat zouden bomen zeggen als ze konden praten?

Tijdens deze bijzondere audiotour nemen een aantal bomen in de stad je mee in hun wereld. Ze delen hun geschiedenis, vertellen over de plek waar ze staan, de mensen die langskwamen en hun wensen voor de toekomst van Wageningen.

Van eeuwenoude wortels tot frisse lenteknoppen, luister hoe bomen praten, over groei, verandering en verbondenheid. Soms met een knipoog, soms met een wijze les. Altijd met een goed verhaal.

De wandeling heeft geen vaste volgorde: je kunt op elk moment en bij elke boom die meedoet beginnen. Verspreid door de stad vind je verschillende bomen met een verhaal. Scan de QR-codes bij de bomen en luister direct mee. Zo ontdek je Wageningen en haar bomen op een nieuwe manier.

SCAN DE QR-CODE OM
DE BOMENVERHALEN
TE BELUISTEREN

1. de Judasboom

Locatie: 51.96482, 5.66235
de Markt - Rechts van de ingang van de Kerk

Hoi daar mens! Hoi, wat leuk om je te ontmoeten! Ik ben hier nog maar net geplant, begin 2025. Een frisse nieuwe bewoner van Wageningen. En wat een plek om wortel te schieten, tussen de terrassen, de marktkramen en een boel andere planten.

Aangenaam kennis te maken, mijn officiële naam is *Cercis siliquastrum*, maar in de dagelijkse taal noemen jullie me 'de Judasboom'. Tja, die naam... Poeh, daar kan ik nog niet zo goed aan wennen. Het verhaal erachter is een beetje raar. Ze zeggen dat toen Judas Jezus verklikte aan de Romeinen, wij bomen ons zo schaamden, dat onze bloemen rood kleurden.

Mijn bloemen kleuren toevallig niet rood, maar wit. Sowieso is het waarschijnlijk gewoon een vertaalfout. In het Frans heet ik 'Arbre de Judée', de boom uit Judea. Niks over verklikken, maar gewoon een mooie plek in de wereld.

Waarom ze mij hier dan hebben

geplant? Nou, dat is nog een heel verhaal! Ze wilden het centrum groener maken, meer kleur, meer natuur, meer leven. De gemeente wilde dat er het hele jaar kleur te zien is rondom de kerk. Tja... daar hebben ze met mij een mooie! Ik bloei vroeg, en mijn bloemen groeien direct op mijn stam en op mijn takken. Niet aan de uiteinden, zoals bij de meeste bomen. Ik draag ze in prachtige trossen, waar bijen dol op zijn. Een lust dus voor het oog, én een feestmaal voor de insecten.

Daarnaast kunnen wij bomen zorgen voor verkoeling! Op warme dagen verdampt er water via mijn bladeren, net alsof ik zweet. Dat koelt mijn blaadjes af en de lucht die om mijn blaadjes heen beweegt ook. Bij bomen met een groot bladerdak kan dat wel het koelvermogen van tien airco's hebben! Tien! Superkracht, toch?

Maar goed, er moest ook rekening worden gehouden met mijn stenige buurman, de kerk! Want onze takken mogen natuurlijk geen schade gaan doen aan die mooie muren en ramen. Goed zoeken naar bomen die dus niet te breed groeien. Ze moesten elke keer afwegen wat er op welke plek

precies mogelijk was en met welk resultaat. Nou dit dus, hier sta ik!

En er is nog iets bijzonders aan mij, ik hoor bij de vlinderbloemigen, een van de grootste plantenfamilies op aarde! En wij zijn de kampioenen van samenwerken. Want onder de grond werk ik samen met Rhizobium-bacteriën. Zij halen stikstof uit de lucht en maken het voor mij bruikbaar, en in ruil geef ik ze koolhydraten en een fijn plekje om te wonen. Win-win!

En als ik zelf die stikstof niet gebruik? Dan geef ik het gewoon door aan andere planten om me heen. We delen hier graag! Dat is ook waarom mijn familie, zoals klaver (ja, dat geluksplantje!) vaak samen met andere planten groeit. Ook een stikstofdeelwonder! Ik hoorde trouwens dat stikstof hier in Nederland nogal een 'dingetje' is. Te veel is niet goed, dat weet ik ook. Maar het draait allemaal om balans.

En daar zit ook mijn wens voor de toekomst van Wageningen. Het draait allemaal om balans. Je kunt niet alleen maar nemen, maar ook niet alleen maar geven. Dat geldt voor ons bomen, maar net zo goed voor jullie mensen. Iedereen heeft iets unieks te bieden. De grote, stevige bomen die schaduw geven, de kleine bloemen die kleur brengen, de bijen die alles bestuiven... Of je nu stevig geworteld bent of net begint, of je grootse plannen hebt of gewoon je plekje zoekt, er is altijd iets wat je kunt bijdragen. En altijd iets wat je kunt leren.

Dus ja, mijn wens? Een Wageningen dat z'n kracht vindt in elkaar helpen, zonder dat iemand in de schaduw blijft staan. Naja, in de figuurlijke zin.

“Ze wilden het centrum groener maken, meer kleur, meer natuur, meer leven.”

2. De Kaukasische Vleugelnoot

Locatie: 51.96425, 5.6605

Op het grasveldje naast de Nudestraat en de parkeerplaatsen van de noordwestelijke huizen aan deze straat.

Hey! aangenaam kennis te maken! Ik ben de Kaukasische Vleugelnoot, familie van de walnoot, die ken je

vast wel. De walnoot en ik lijken op elkaar met onze bladeren maar onze vruchten zien er heel anders uit! Bij mij

hangen er lange, sierlijke trossen met gevleugelde vruchten aan mijn takken. Vandaar mijn naam vleugelnoot, en kaukasisch verwijst natuurlijk naar de Kaukasus, het gebied op de grens van wat jullie Europa en Azie noemen. Daar in het subtropische klimaat kom ik van nature voor.

Lang geleden, heel lang geleden, groeide ik ook hier, in wat jullie nu Nederland noemen. In Midden-Limburg zijn fossiele resten van mijn soort gevonden, daterend van vóór de ijstijd. Stel je dat eens voor, meer dan 800.000 jaar geleden. Toen was het hier ook subtropisch warm en groeiden mijn soortgenoten hier spontaan langs de rivieroever.

Want dat is waar ik het liefst sta: dicht bij het water. Rivieren die van tijd tot tijd buiten hun oevers treden, daar houd ik van. Leuk feitje, mijn zaden houden ook van rivieren! Door de vleugelachtige vorm kunnen zij goed blijven drijven. Ze laten zich meevoeren door de stroom, op zoek naar een nieuwe plek om te wortelen. Zo reis ik, al eeuwenlang, van oever tot oever.

Hier, dicht bij het water, sta ik dus heerlijk. Ik heb alle ruimte waardoor ik mijn takken ver kan uitspreiden. Is het je trouwens opgevallen dat de vorm van mijn takken best een beetje bijzonder is? Moet je maar eens goed kijken, ze zijn vaak hoger dan breed, als een soort balken. Door deze vorm ben ik bijzonder sterk gebouwd. wat ook nodig is als mijn takken zo ver uitstrekken.

Maar goed, hier.. Hier in wat jullie Wageningen noemen, vlak voor de Nudepoort ben ik vermoedelijk niet aan komen spoelen. Nee, inmiddels ben ik zo'n typische boom die wordt aangeplant voor de sier... Meestal trouwens niet langs wegen of straten,

mijn wortels liggen oppervlakkig, en ik hou niet van harde verharding. Meestal word ik gekozen voor in parken, en hier was dat ook het geval! Het valt niet meer zo op, maar vroeger was het hier ook een park!

Laat het me je vertellen!

Ik sta geworteld op een plek net buiten de vroegere stadsmuur van de stad Wageningen van de 15e eeuw. Zie je daar, iets verderop? De resten van de Nudepoort, dat was ooit de westelijke toegang tot de stad. en hier, op deze plek, stond toen herberg De Engel. 's avonds als de stadspoorten al gesloten waren, dan konden reizigers toch nog ergens terecht. Hie in herberg de Egel konden zij warmte vinden en een plek om te overnachten, en dan hop, de volgende dag, door de poort, de stad Wageningen in, bijvoorbeeld om hun waren te verhandelen.

Goed.. Rond het midden van de 19e eeuw veranderde alles. in 1815 werd Nederland een koninkrijk, en er kwam extra aandacht voor het welzijn van burgers. Er moesten "Gezonde wandelmogelijkheden" zijn voor de inwoners van het koninkrijk. Parken dus! Met wandelpaden. Ook in Wageningen!

Zowel het Noorderplantsoen - daar bij het Junushof - als het Emmapark, hier aan de andere kant van het water, zijn aangelegd in die tijd. en hier.. Tot halverwege de 19e eeuw lag hier de Grebbedijk aan de buitenzijde van de stadsgracht en kon alles daar achter de dijk onderlopen wanneer de rivier buiten haar oevers trad. Hier in Wageningen werd de dijk verplaatst en zo kwam dit gebied waar we nu staan, dat werd de Distelkamp genoemd, binnendijs te liggen, een nieuw stukje Wageningen. En toen werd dit gebied de Distelkamp ingericht als park voor de gezondheid en geluk van mensen.

Er schuilt een wijsheid in het aanleggen van wandelpaden langs planten en bomen. Iets in onze groene aanwezigheid lijkt rust te brengen. Alsof de stilte van ons blad, het ritme van onze seizoenen, ook iets in jullie tot kalmeren brengt. en dat mag ook wel in een tijd vol apps en videos en gif-jes en memes en..

Als ik hier zo sta, met mijn wortels diep in de aarde en mijn takken breed uitgespreid, zie ik jullie vaak langskomen - haastig, met jullie gezichten in telefoons, tassen vol verplichtingen, schouders strak van de spanning. Ik hoor jullie gesprekken over deadlines, zie vermoeidheid in ogen die te weinig rust hebben gekend.

Mijn wens voor Wageningen? Dat deze stad een plek mag zijn waar rust weer ruimte krijgt. Waar je niet altijd mee hoeft te doen met de drukte, waar vertragen geen zwakte is maar wijsheid. Dat jullie elkaar helpen herinneren dat het oké is om af en toe stil te staan, te ademen, te luisteren naar het ritselen van bladeren. En dat jullie van daaruit je eigen ritme kiezen.

“Ik sta geworteld op een plek net buiten de vroegere stadsmuur van de stad Wageningen van de 15e eeuw”

3. De Plataan

Locatie: 51.96337, 5.66395

Vanaf parkeerplaats P13 Rijnbolwerk loop je via het Wallepad langs de stadsgracht in Oostelijke richting, wanneer het paadje een trappetje wordt en je het parkje betreedt, staat u als het ware voor de plataan

Goedendag. U heeft het genoeg te luisteren naar een van de oudste en meest imposante bewoners van deze stad. Men kent mij als *Platanus orientalis*, de oosterse plataan. Of ach, een plataan, ik deel de naam met vele soortgenoten hier in Wageningen. Om de hoek, aan Emmapark en Walstraat, vindt u een hele rij van mijn trotse familie. Wij zijn makkelijk te herkennen aan onze karakteristieke bast.

Terwijl de meeste bomen hun schors zien barsten naarmate ze groeien, hebben wij een bijzondere eigenschap. Onze bast bestaat uit lagen die zich loslaten, waardoor er een mozaïek van kleuren ontstaat, groen, grijs, geel en bruin. Alsof we voortdurend onze oude jas afwerpen om een nieuwe te tonen. Een natuurlijk kunstwerk dat zich steeds opnieuw onthult.

Sommigen zeggen dat ik misschien wel de oudste boom van Wageningen ben. Zo'n 150 jaar oud zou ik zijn. Maar eerlijk gezegd... mijn precieze leeftijd is lastig vast te stellen. Normaal zou men naar mijn omtrek kunnen kijken, maar ik sta hier op een bijzonder gunstige plek. De zon verwarmt mijn kruin, de gracht voorziet mij van water,

en mijn wortels vinden ruim baan. Hier groei ik niet alleen, hier gedij ik. Zo ben ik de op twee na dikste oosterse plataan van Nederland! De grootste staat in Arnhem, met een omtrek van wel 7,5 meter! Indrukwekkend, nietwaar? Hoe dik denkt u dat ik ben?

Goed, ik mag dan oud zijn, maar ik voel me nog in topvorm. Mijn wortels reiken diep, mijn takken strekken zich trots uit. Ik ben een oorspronkelijke, robuuste boom, geen veredelde variant zoals veel van mijn jongere neven en nichten in de stad. Zij worden vaak geselecteerd op schoonheid, maar dat maakt hen ook vaak kwetsbaarder voor ziekten. Ik daarentegen heb de tand des tijds doorstaan.

Al heeft de tijd ook zijn sporen nagelaten. Kijkt u maar eens goed naar mijn bast. Ziet u die donkere plek? Een schimmel. Niets om me zorgen over te maken, zolang het niet te veel wordt. Net als bij jullie mensen: een beetje kou, een beetje regen, het is niet erg, zolang het maar niet aanhoudt. Maar het klimaat... tja, daar merk ik wel wat van. De seizoenen lijken soms in de war. Een zachte winter

doet me denken dat het al lente is, en voor ik het weet, begin ik te ontluiken, om vervolgens verrast te worden door een late nachtvorst. Dat kost me energie. En met de steeds grilligere weersomstandigheden, hete, droge zomers afgewisseld met hevige regen, worden wij bomen kwetsbaarder.

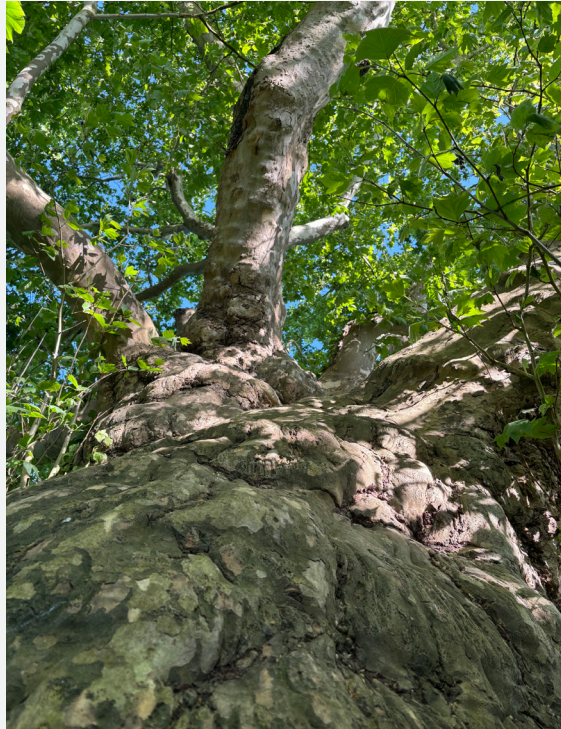
Toch blijf ik optimistisch. Ik ben niet alleen een getuige van verandering, ik ben ook een actieve helper, een antidote. Wist u dat wij bomen de lucht kunnen zuiveren? Dag in, dag uit neem ik koolstofdioxide op, dat onzichtbare gas dat bijdraagt aan het broeikas-effect. Met mijn bladeren zet ik het om in zuurstof, en de koolstof sla ik op in mijn hout. Een echte schatkamer van opgeslagen koolstof, zolang ik leef.

Jonge bomen groeien snel, dat klopt, en ze nemen ook snel CO₂ op. Maar vergis u niet, wij, de oude reuzen, slaan vele malen meer koolstof op. In de woorden van jullie jonkies: "You are welcome."

En wat ik hoop voor de toekomst van Wageningen? Dat we met meer aandacht leren samenleven. Dat jullie, mensen, beseffen dat kracht niet hetzelfde is als onaantastbaarheid. Zelfs de stevigste stammen kunnen splijten onder onverwachte druk.

De ene dag sta je fier en vol leven, de volgende kunnen omstandigheden plots kantelen. Zo is het voor mij, zo is het voor jullie. In de kern zijn we allemaal levende wezens, kwetsbaar, afhankelijk van onze omgeving, verlangend naar ruimte om te groeien.

Mijn wens voor Wageningen is eenvoudig: dat we elkaar de ruimte geven om te bestaan. En waar mogelijk, elkaar helpen.

“Sommigen zeggen dat ik misschien wel de oudste boom van Wageningen ben.”

4. De Magnolia

Locatie:51.96545, 5.66603

Tussen de gebouwen van het Bassecour op een klein iets hoger gelegem veldje, aan het Torckpark aangesloten. Zowel vanuit het park te bezoeken, als wanneer vanaf de Herenstraat de Bassecour wordt overgestoken.

Hoi!

Ik denk dat je me al wel kent. Ik ben namelijk... best beroemd. Als de hoogste Magnolia van Nederland én natuurlijk instafamous! Ik durf te wedden dat ik in jouw fotoalbum sta. Ja hoor, scroll maar eens terug.

Grote kans dat je ooit een plaatje van mij hebt geschoten. Mooie bloei, mooi licht... #springvibes.

Nu ik er zo over nadenk, ben ik misschien wel de bekendste boom van Wageningen! Elke lente, zodra mijn knoppen op springen staan, stroomt het Torckpark ineens weer vol met mensen. Wat een drukte, en dat allemaal voor mij?!

Tijd voor een officiële kennismaking: Ik ben Magnolia Soulangeana. Gekweekt in Frankrijk, speciaal voor mijn schoonheid. En geloof me, mijn bloemen zijn bijzonder. Heb je ze wel eens écht goed bekeken? Zijn ze niet ge-wel-dig?

Maar wist je dat ze ook best uniek zijn? Mijn evolutionaire ontwikkeling begon voordat de bijen zich ontwikkelden. De bouw van mijn bloemen

moest de bestuiving van kevers mogelijk maken, daarom zijn mijn bloembladeren zo sterk.

Sommige mensen vinden dat mijn bloemen op tulpen lijken. Daarom noemen jullie me in het Nederlands ook wel 'tulpenboom'. Maar eerlijk? Ik vind Magnolia veel mooier klinken.

Voor mijn schoonheid zijn soms wel maatregelen genomen. Zie je die staaldraden die tussen mijn takken? Die houden mijn zware armen in balans. Zonder die steun zouden mijn takken de grond raken. Zonder die staaldraden zou ik echt niet dood gaan hoor, ik groei dan gewoon in een andere vorm verder. En ik moest natuurlijk wel picture perfect blijven!

Maar om die draden aan te brengen, hebben mensen in mijn stam geboord. Niet zo fijn... zo zouden er zomaar nare ziektes naar binnen kunnen komen. Daarom wordt dit nu niet meer op deze manier gedaan. Ik ben trouwens niet de enige hier waarbij dit soort boomchirurgie is uitgevoerd. Misschien heb je het al gezien maar er is hier in het park in ieder geval een andere boom die uhm

“geholpen werd door de mensen..” Heb jij ‘m al gespot?

Die boom en ik hebben nog een andere overeenkomst. Wij stammen allebei uit de tijd dat dit park een arboretum was. Wist je dat niet? Je staat hier in wat het allereerste arboretum van Wageningen is geweest! Ja, het Torckpark.

Rond 1880 spraken mensen hier al over dé botanische tuin van de stad! Logisch ook, want in de gebouwen om ons heen - de Bassecour - begon de Rijkslandbouwschool. Als je die naam niet kent; dat is dus de voorloper van de Wageningen Universiteit. En die ken je wel, toch?

Dit hier was het vroegere hoofdgebouw. En met vroeger bedoel ik écht vroeger: 1876. Hier waren leslokalen, lerarenkamers, de bibliotheek, een internaat en zelfs de woningen van de directeur en de conciërge.

Buiten, in dit park, lag een prachtige leerplek. Tuinarchitect Leonard Springer ontwierp hier in 1895 een tuin met van alles erop en eraan: een groentetuin, fruitgaard, bloemisterij, rozengard, druiven- en perzikkassen, een varengaard met waterkom, een boomkwekerij, en zelfs een rotspartij voor

alpinen. En dat allemaal op een paar hectare! Met een pontje konden de studenten de eerste paar jaren de gracht over varen naar het Spijk, daar lagen de oefentuinen. Een pontje, ja. Dat bruggetje kwam pas later!

In deze tuinen maakten de leerlingen kennis met houtgewassen - zoals ik. Het bestuderen van bomen is natuurlijk nuttig. Ze leerden over onze groei, hoe we reageren op verandering, en onze bloei. En hoe je met zorg en aandacht onze gezondheid kunt beïnvloeden.

Als ik één wens mag uitspreken voor de toekomst van Wageningen? Ik hoop dat jullie blijven leren. Niet alleen over jezelf, maar ook over andere soorten. Er valt zóveel te ontdekken, als je kijkt naar hoe planten en dieren leven. Hoe wij ons aanpassen. Hoe we samenwerken.

Heb je weleens gehoord van biomimicry? Dat is wanneer jullie inspiratie opdoen uit hoe planten en dieren op omstandigheden reageren. En hoe meer je leert over ons, hoe meer je gaat beseffen dat alles verbonden is. En misschien.. Ga je er ook meer van houden. Van deze wereld waar we allemaal deel van uitmaken.

Ik kan nog uren vertellen, maar kijk vooral lekker rond. En als je een foto maakt... tag me gerust!

“ Ze leerden over onze groei, hoe we reageren op verandering, en onze bloei. “

5. De Eik

Locatie: 51.967, 5.67297

Langs de Generaal Foulkesweg aan de Zuidzijde. De eik staat daar waar een trappetje vanaf de parkeerplaats van 'het venster' uitkomt op de stoep van de Generaal Foulkesweg.

Ach, dahag! Fijn dat je even komt luisteren naar wat ik te vertellen heb. Als zomereik ben ik een typische boom in deze omgeving. Al eeuwen worden wij, eiken, gezien als symbool van waardigheid. Van wijsheid. Een verbinder tussen hemel en aarde. En nu? Ik vraag me soms weleens af: hoe kijken jullie mensen eigenlijk naar mij?!

Recentelijk hoor ik meestal mijn naam.. In een niet al te vriendelijke toon. Als jullie ruzie maken. Of iemand iets verwijten. Eikel.

Of.. als bouw materiaal.. Geroemd om mijn kracht, de duurzaamheid van mijn hout. Eeuwenlang hebben jullie mijn hout gebruikt, bijvoorbeeld voor het bouwen van schepen die de oceanen overstaken tijdens wat jullie de Gouden Eeuw noemen. Als je het mij vraagt, had het de Houten Eeuw mogen heten.

De stevigheid van eikenhout komt door onze compacte celstructuur, een gevolg van onze langzame groei. Vergelijk ons met naaldbomen zoals de fijnspar, die snel groeien en daardoor minder compact hout hebben. Hun hout, zoals vurenhout, is handig, maar minder duurzaam en vatbaarder

voor rot of kromtrekken. Elk project vraagt om het juiste hout. Heb jij meubels van eikenhout in huis? Zorg er alsjeblieft goed voor! Want die tafel, stoel of vloer was ooit een boom, net zo levendig als ik. Een boom! Een levend wezen! Een onderdeel van de omgeving.

Ik sta hier nu bijvoorbeeld al iets langer dan honderd jaar. Langs een route die jullie nu de Generaal Foulkesweg noemen. Generaal Foulkes, toen gewoon nog Charles Foulkes werd geboren in 1903. In 1922, het jaar dat ik geplant werd, trad hij in militaire dienst, hij was toen nog maar 19 jaar oud. Hij klom omhoog op de militaire ladder, tot het moment dat hij in 1945 als generaal door de deur stapte van het hotel hier onder aan de helling, hotel de wereld. Daar onderhandelde hij met de Duitse generaal Johannes Blaskowitz hoe de Duitse strijdkrachten Nederland moesten gaan verlaten. Hij werd ereburger van Wageningen en in 1955 volgde een zeer groot eerbetoon, deze weg werd naar hem vernoemd!

Zo doen jullie dat. Wegen krijgen namen. Soms als eerbetoon, om herinneringen aan gebeurtenissen

uit het verleden levend te houden.

De Generaal Foulkesweg, waar wij nu staan, heeft in de loop der tijd verschillende namen gekend. Dit is een oude route, al sinds de Middeleeuwen in gebruik als verbindingsweg tussen Arnhem en Utrecht. Vanaf de 15e eeuw was het onderdeel van een pelgrimsroute van de nieuwe naar de oude Johannes de Doper kerk. Mensen liepen jaarlijks via, wat we nu de Markt, de Hoogstraat en Bergstraat noemen, over deze weg naar de oude kerk op de Wageningse Berg. Deze route werd toen een kruisweg genoemd.

Later, werden er twee molens onder aan deze weg gebouwd vlakbij waar nu Hotel de Wereld staat. Hier vlakbij loopt een weg die naar mijn families oude relatie met die molenaren doet heugen. De Eekmolenweg. De Eekmolen die daar ooit stond, heette de Ooievaar. Sinds 1617 werd daar niet alleen graan gemalen, maar ook eikenschors. Mijn schors! Eikenschors werd fijngemalen tot eek. Als je daar water aan toevoegt, krijg je run, een looistof. Die looistof heb je nodig om van dierenhuiden leer te maken. In 1841 stond er een leerlooierij vlakbij het centrum van Wageningen. Daar stonden kuipen van eikenhout, half ingegraven in de grond. Ze werden gevuld met eek en water... en dan

werden de huiden erin gehangen. Als de huiden eruit kwamen en waren gedroogd, konden ze niet meer bederven. Van de leerlooierij is nu niets meer te zien. Maar de arbeidershuisjes, die zijn er nog. Ze staan langs het Spijk, onder de schaduw van die prachtige paardenkastanjes.

Ik ben pas honderd jaar oud maar ik voel me wel ten zeerste in verbinding met het verleden.. Ook letterlijk! Mijn wortels groeien tussen zand en grind dat 150.000 jaar geleden door een enorme ijsmassa omhoog werd geduwd. Dit landschap, waarin jij en ik nu staan, kan ons laten reizen door de tijd.

Dat is mijn boodschap aan jullie, mensen. Sta af en toe eens stil. Kijk om je heen. En besef... je bent onderdeel van iets groters. Een systeem dat hier al duizenden, nee, miljarden jaren bestaat. Letterlijk onder je voeten liggen restanten van zo'n honderdduizend jaar geleden. En om je heen? Daar staan wezens van honderden jaren oud. Ik weet niet hoe lang ik hier nog mag blijven staan. Misschien... nog honderden jaren. Wist je dat er in het mediterrane gebied zomereiken zijn die wel tweeduizend jaar oud zijn? Stel je voor... dat ik hier nog tweeduizend jaar mag staan. Hoe hoop jij... dat het er dan uitziet?

“Eeuwenlang hebben jullie mijn hout gebruikt, bijvoorbeeld voor het bouwen van schepen die de oceanen overstaken tijdens wat jullie de Gouden Eeuw noemen. Als je het mij vraagt, had het de Houten Eeuw mogen heten.”

Dag, mens! Wat leuk dat je even stil blijft staan. Tijd gevonden om naar mij te luisteren? Wat een eer.

jaar later ook”? Misschien is dat niet letterlijk waar, maar het laat je nadenken, toch? Volgende keer na het boodschappen doen is het misschien wel gepast om de bijtjes te bedanken voor hun vlijtige werk?

6. De Honingboom

Hier, aan de Nobelweg, waar de geschiedenis tussen mijn wortels en bladeren fluistert. Wist je dat hier de allereerste studentenflat van Wageningen werd gebouwd? In 1958, een nest vol nieuwsgierige geesten. Ik stond hier toen nog niet. Nee, ik ben van 1980. Een Sophora Japonica. of zoals velen mij noemen: een honingboom. Mijn naam dank ik aan de bijen, die in de zomer als dansende druppels goud om me heen zoemen. Ze zijn dol op mijn nectar, en dat snap ik. Ik bloei wanneer de meeste andere bomen al uitgebloeid zijn, hartje zomer met vlinderachtige geel witte bloemen in trossen.

Bijen... oh, zij zijn de magiërs van het leven. Zonder hen geen appels, geen koffie, geen noten, geen chocola... Een wereld zonder hen zou kleurloos zijn. Albert Einstein zou ooit hebben gezegd “Als de bij verdwijnt, verdwijnt de mens vier

Mijn soortgenoten en ik zijn laat bloeiers, weet je.?Pas na dertig, veertig jaar ontvouwt ik mijn bloesems. Geduld, dat is mijn gave. En ik heb warmte nodig! Juli, augustus—de hete adem van de zomer wekt mijn bloemen tot leven. En als de zon écht vurig schijnt, verschijnen er peulvruchten aan mijn takken. Hangende, glanzende kettingen. Zie je ze? Dat is het bewijs van een zinderende zomer.

Maar ik ben meer dan alleen een paradijs voor bijen. Mijn bloemen en peulen dragen verhalen in zich, verhalen van kleur. Eeuwen geleden werden mijn bloemknoppen gebruikt om stoffen te verven. In Indonesië kleurden ze delicate batikdoeken, patronen zo verfijnd als een droom. In China, mijn geboorteland, kleurde mijn bloemenextract zijde stralend geel, een kleur voor de keizerlijke kleden van de rijken. Stel je voor: hoog in de bergen,

Locatie: 51.97483, 5.67598

Op het kruispunt van de Geertjesweg met de Nobelweg, tegenover de Albert Heijn Nobelweg, aan de Westcijde van de Nobelweg, tussen de stoep en de autostraat.

op rotsige hellingen, wuifden mijn voorouders in de wind. Pas in 1747 bereikten zaden van mijn soort Europa, geplant in de tuinen van Parijs. En de oudste honingboom van Europa? Die staat in Londen, geplant in 1762. Dat was het jaar dat Catharina de Grote de troon besteeg in Rusland. Purperen gewaden sierden haar schouders, een kleur zo kostbaar dat het tien tot twintig keer zo duur als goud. Het werd gewonnen uit duizenden purperslakken, een koninklijke kleur, geboren uit de zee.

De meeste gekleurde kleding die je nu koopt wordt geleverd met synthetische stoffen. Gelukkig groeit er weer interesse voor het kleuren met de natuur zelf. Met walnootschillen, avocadopitten, koffiebonen... En ook met bloemen, zaden, schors—van bomen zoals ik. Ik geef niet alleen kleur aan de wereld met mijn bloesems, maar ook met de tinten die mijn bloemen kunnen schenken aan textiel..

Weet je wat ik hoop voor de toekomst van

Wageningen? Dat we samen de wereld kleuren met een palet van de natuur. Stel je voor: parken vol bloemen die met de seizoenen meeschilderen, gevels die oplichten met groen en bloemen waar bijen dansen.

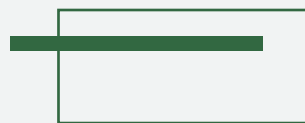
Maar ook binnen, in jullie huizen. Stoffen en kleding die niet alleen mooi zijn, maar verhalen dragen. Een sjaal geleverd met walnootschillen, een tafelkleed getint door avocadopitten, een doek dat zijn kleur dankt aan de bloemen van een boom zoals ik.

En begrijp me goed, ook moderne technieken hebben hun waarde. Wat als we wetenschap en natuur kunnen verbinden? Nieuwe manieren om duurzame kleuren te maken, geïnspireerd door bloemen, bladeren en schors. Wageningen als plek waar kennis bloeit, net als ik.

Dus sta eens stil. Kijk om je heen. Zie de kleuren die de natuur al geeft. En bedenk hoe we samen die kleuren kunnen versterken. Een stad, levendig en kleurrijk.

“Mijn bloemen en peulen dragen verhalen in zich, verhalen van kleur.”

7. De bomen van Pomona

Locatie: 51.97487, 5.66033

Langs het fietspad van de Bellefleur/Ooststeeg naar de Van Uvenweg, aan de Oostzijde staat het bordje bij de ingang van de Pomona Bostuin

Dahag, Ja hallo, jij ja, ja kom maar verder hoor! Kom gerust verder in deze bostuin! Bostuin, oude boomkwekerij, voedselbos, wij dragen hier verschillende namen en door de tijd heen verandert het steeds weer. Ik word Brederode genoemd, een oud-Nederlandse perenras dat je niet vaak meer tegenkomt. Mijn peren zijn stevig, met een zoet-aromatische smaak, je kunt het best van mijn peren genieten door ze te stoven.

Mijn stam staat hier al ruim een eeuw, geworteld in de vruchtbare grond van wat ooit de kwekerij van de familie Hioolen was. In die tijd, van 1916 tot 197 was dit een bedrijvige plek aan de rand van Wageningen. Het huis waar zij in woonden werd Pomona genoemd, naar de Romeinse godin van het fruit en de oogst. De Hioolens kweekten appel-, en perenbomen, verbouwden druiven, perziken, aarbeien, bloemkool, komkommers en tomaten. Er werd gesnoeid, geënt, geogst, en in de lente rook het hele veld naar bloesem.

Niet alleen mijn ras is bijzonder, maar ook mijn lengte is bijzonder! Als hoogstam perenboom ben ik een van de oudere vormen van fruitteelt. Mijn stam groeit tot wel

twee meter hoog voordat de eerste tak zich vertakt. Wij hoogstammen groeien traag, maar leven lang. Met wat geluk halen we de honderd, soms zelfs honderdvijftig jaar. De moderne laagstambomen die je nu vaak ziet, groeien sneller en geven sneller vrucht, maar hun leven is korter.

Wij nemen de tijd.

Zo bijna 50 jaar geleden begon het hier snel te veranderen. Ik ben blijven staan, samen met een paar andere oude perenbomen. Een groot deel van mijn burens werden gerooid, en nieuwe bewoners zijn er over de tijd heen bij gekomen. Om ons heen zijn verschillende mensen woonwijken gebouwd, die namen dragen die verwijzen naar het verleden dat ik net beschreef, maar dit stukje bleef een beetje een ecologische oase.

Loop gerust een stukje verder. Hier het bruggetje dat je neemt gaat over een watertje dat er vroeger nog niet was. Was aangelegd in 2010, voor de opslag van regenwater, dat was nodig omdat die nieuwe wijk werd gebouwd. Ja, als het hard regent moet het water ergens naartoe, maar door alle tegels en asfalt dat wordt gebruikt voor jullie mensen, en harde daken, moet er ergens anders opslag voor regenwater worden gemaakt. Nou zo dus deze plassen.

Jaren gingen er voorbij en het

verwilderde hier. Sommige soorten, zoals braamstruiken, kregen de overhand. Niks slechts over de braamstruik hoor, maar goed, ze groeien zo hard, en dan hebben andere planten weinig kans om te overleven. Meer soorten doen dat.

Goed, op een dag kwam er een groepje mensen die hier in de buurt wonen bij elkaar, en warempel, zij gingen zich om dit gebied bekommeren.

Er werden braamstruiken verwijderd en zo plaatsgemaakt voor andere soorten, sommige werden aangeplant, maar er kwamen ook soorten spontaan omhoog.

Hey hay ja hoi! Jazeker, goh ja, nou, ik dus, de tamme kastanje,, Ik ben hier ongeveer vijftien jaar geleden spontaan opgekomen, hahah ja zo noemen ze dat. Een vergeten noot, misschien achtergelaten door een eekhoorn, of een vogel of een ander dierenvriendje. En ik vond hier mijn plekje, langzaam omhoog groeiende door het licht dat dat nu de grond weer kon bereiken omdat er een paar van jullie mensen wezens de braamstruiken hadden uitgedund!

Heerlijk, nu staan wij hier! Tamme kastanjes. Je moet ons niet verwarren met Wilde kastanjes, die hebben handvormige bladeren. Onze bladeren zijn lang en spits met fijne zaagtanden langs de rand, en hangen enkelvoudig aan onze takken. In de herfst laten wij stekelige bolsters vallen met glanzende bruine vruchten: kastanjes.. die je kunt eten! Maar! je moet wel goed opletten! Want de paardenkastanjes van de Wilde Kastanjes die lijken heel erg op onze kanstanjes, maar die zijn niet eetbaar!

Mijn vruchten werden eeuwenlang al als voedsel gebruikt, Romeinen de tamme kastanje steeds vaker verbouwen om hun legioenen van voedsel te voorzien.. Geroosterd boven het vuur geuren ze zoet en nootachtig. In Zuid-Europa worden ze zelfs tot meel gemalen voor brood of pannenkoeken, of tot een purree, creme de marron, voor toetjes en gebakjes.

Wij tamme kastanjes voelen ons helemaal op onze plaats

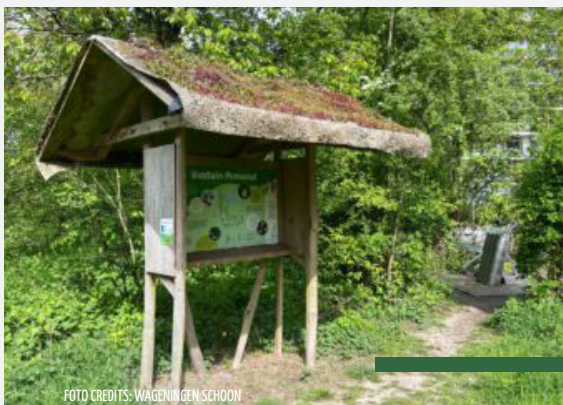

FOTO CREDITS: WAGENINGEN SCHOON

Wageningen **De Bomen Vertellen**

hier in de bostuin, tussen zoveel voedselbomen.

Ja als je een stukje loopt, met de houtwal aan je rechterhand, zo ja, volg de bocht naar rechts., kijk daar heb je de moerbeï al! ja nu loop je Bostuin Pomonal op! Een prachtige zonneweide met bloemen, bessen fruit- en notenbomen! Je bent net een van de oudste voedwelbossen van Nederland ingewandeld.

Jep, zo ben ik hier ook terecht gekomen, een moerbeï, ooit meegenomen uit warmere streken, maar inmiddels diep geworteld hier in de Wageningse grond. Mijn bladeren zijn zacht en hartvormig, mijn vruchten donker en zoet. Ik wordt geliefd bij vogels en mieren die zich te goed doen aan het gevallen fruit. En sommige mensen weten ook nog dat ik eetbaar ben, af en toe vergissen zij zich ook gewoon, mijn vruchten lijken nogal op bramen.

Hier in bostuin Pomona ben ik onderdeel van een mooi dynamisch geheel. Geen rijen, geen monocultuur, maar lagen van leven, bomen, struiken, kruiden, schimmels en insecten. We versterken elkaar, dat heet symbiose: samenleven in balans. Dat is zo ik het begrijp ook waarom mensen zich aangetrokken voelen om mee te helpen in dit voedselbos! Samen.. Leven.. Elkaar helpen, observeren, een kringloop van geven en ontvangen. Sommige dagen vingers diep in de aarde, zwoegen met kruiwagens en later in het jaar vruchten plukken van de bomen, om een maaltje te maken dat je misschien weer kunt delen met geliefden. Geven en ontvangen.

Het idee van voedselbossen is weer erg in trek, Hier in de Bostuin Pomonal worden soms groepen van mensen wezens rondgeleid die willen leren wat voedselbossen zijn en ze zelf ook wel zouden willen aanleggen. Klinkt misschien hip, maar eigenlijk is het een herinnering! Er is veel eetbaars te vinden in je omgeving, alleen moet je het leren zien, en soms ondersteunen, zodat er een voedzaam, divers maaltje op je bord kan komen te liggen, het gehele jaar door.

Ik ben wel benieuwd, welke producten die jij eet, zijn hier uit de Wageningse bodem gegroeid?

“Hier in bostuin Pomona ben ik onderdeel van een mooi dynamisch geheel. Geen rijen, geen monocultuur, maar lagen van leven, bomen, struiken, kruiden, schimmels en insecten.”

8. De Schietwilg

Goedendag! Wat leuk dat je even bij me komt staan. Je ziet het, ik sta hier naast een speelplaats. Meestal rennen er allemaal jonge mensen om me heen, achter een bal aan,

Ze bekeken ons bomen van alle kanten, maakten aantekeningen, namen foto's. Ze spraken over onze "conditie" en vroegen zich af of we nog wel tien jaar mee zouden kunnen. Wist jij dat bomen zo grondig gekeurd kunnen worden?

Sommige van mijn burens kregen een afkeur: ze hadden holtes, of plakoksels, dat zijn takken die te steil langs de stam omhoog groeien en kunnen splijten. Niet goed voor de stabiliteit, werd er gezegd. Het was spannend, want zo had nog nooit iemand over ons gesproken.

ofzoiets, of wandelen oudere mensen voorbij die bijvoorbeeld hun hond uitlaten. Gezellig hoor, die drukte, ik maak opeens heel veel mee....! Want, niet zo lang geleden was het nog heel anders.

Bijna 70 jaar lang stond ik hier rustig in een weiland, met vrij uitzicht op de Grebbeberg. Stil, wijds, een beetje saai misschien. En toen... Boem! Binnen nog geen tien jaar is er een heel bos aan huizen om me heen verzezen. Een hele belevenis, kan ik je vertellen.

En toen kwamen er hekken. Even was ik bang dat die zouden blijven en er nooit meer mensenhanden langs mijn bast zouden strijken of er stiekem in mij werd geklommen door kleine jonge mensen. Maar blijkaar was dit om ons bomen te beschermen tijdens de bouw. Tijdens de bouw moest er worden uitgekeken dat wij niet beschadigd werden door de grote voertuigen die hier rond reden. Dat gevaar zat niet alleen in het raken van bijvoorbeeld onze takken maar vooral het zware gewicht van de voertuigen dat op onze wortels kon drukken.

Voordat we wisten wat er precies ging gebeuren, was het wel duidelijk dat er iets ging gebeuren. Je moet het zo zien, jarenlang liepen er wel zo nu en dan mensen voorbij, en keken ze wel naar ons, maar meestal omdat er een vogel in m'n takken zat. Maar ineens kwamen er mensen met papieren, camera's... en een serieuze blik.

Locatie: 51.96845, 5.64504

Bij het informatiebord van de Henk Blankestijn speelveld, tussen de Henk Blankestijnstraat en de Professor Visserlaan

Nu we het toch over mijn wortels hebben- het moet je zijn opgevallen, maar de huizen om ons heen staan op hogere grond. Voor de bouw van de huizen is het nodig om de grond op te hogen. Zo krijgen de bewoners geen natte voeten als het weer eens erg hard regent. Dit ophogen was alleen niet mogelijk waar wij bomen staan. Als er meer grond op onze wortels werd gelegd zou er een tekort aan zuurstof ontstaan en daardoor zouden we sterven. Gelukkig is daar rekening mee gehouden!

Oh, verhip, ik heb me nog niet eens voorgesteld! Ze noemen mij een schietwilg, officieel heet ik *Salix alba*. Alba betekent 'wit' of 'helder', en dat verwijst naar de zilverige onderkant van mijn bladeren. En schietwilg? Nou, dat slaat op mijn groeitempo. Steek een twijgje van mij in de grond en, hoppa!, binnen een paar jaar sta ik er weer als een nieuwe boom.

Mijn familie is een van de meest kenmerkende bomen van deze oorspronkelijk natte en moerassige delta. Ja, je vergeet het soms misschien een beetje. Maar Nederland is een rivierdelta, bomen die hier van oorsprong veel voorkomen moeten goed tegen die nattigheid kunnen. Ik word hier om geroemd, je ziet mij vaak langs sloten en natte greppels staan. Dit is dan wel vaak aangeplant, en dat heeft te maken met dat Nederlanders vroeger dol op mijn hout waren. Mijn hout werd gebruikt om klompen van te maken. En met mijn dunne jonge takken, werd van alles en nog wat gevlochten. Misschien ken je wel van die gevlochten manden? Nou ik durf mijn twijg in het vuur te steken dat het is gemaakt van wilgentak!! En mijn hout werd vroeger voor nog véél meer gebruikt! Touwen.. Matten, stoelen! Gereedschapsstelen, vloeren..

En medicijnen, ja! Geloof je dat niet? Al heel lang weten mensen dat mijn bast iets bijzonders heeft. Als je erop kauwt, werkt het als een pijnstillertje. Dat komt door salicine, een stofje dat in mijn bast zit. Je

“Binnen nog geen tien jaar is er een heel bos aan huizen om me heen verrezen.”

lichaam kan dit stofje omzetten en dat verlicht pijn en koorts. Later hebben slimme mensen ontdekt hoe ze dit stofje zelf kunnen maken in laboratoria, en dat ken je nu als aspirine. Dus de volgende keer dat je een pilletje tegen hoofdpijn neemt... denk dan even aan mij!

Niet alleen mensen zijn trouwens gek op mij. Meer dan 700 insectensoorten zijn verbonden aan ons, wilgen. Op mijn schors kunnen vele soorten mossen en korstmossen leven. En in mijn kruin en vaak hol geworden stam schuilen en nestelen allerlei dieren zoals vogels, muizen, marters en zelfs vleermuizen. Het is hier altijd een gezellige drukte.

Weet je, ieder wezen heeft zijn plek in dit grote geheel. De een geeft schaduw, de ander nectar. Weer een ander biedt een schuilplaats of breekt gevallen bladeren af, zodat ze weer voedsel worden voor iets nieuws.

En als ik één ding mag wensen voor de toekomst van Wageningen, dan is het dit:

Omhels de diversiteit. Vier dat niet alles hetzelfde hoeft te zijn. Dat ieder wezen, hoe groot of klein, zijn eigen rol vervult. Want juist samen maken we het geheel sterk.

9. De Beuk

Locatie: 51.97483, 5.65131

Naast de lantaarnpaal op het fietsparkeerplaatsje tegenover de ingang van het cafe Onder de Linden

Tja, een beetje een gek gezicht, hè? Zo'n stam zonder takken. Het is wat het is. Volgens de inspecties was het niet meer veilig om mijn takken te laten zitten. De kans dat ze zouden afbreken en iemand zouden raken, was te groot. Het afzagen van mijn takken is een soort tussenstap voor ik helemaal verwijderd word. Ik word nog goed in de gaten gehouden, maar uiteindelijk zal ik volledig worden weggehaald.

Toch ben ik blij dat ik er nog ben. En blijkbaar ben ik niet de enige. Vogels zoeken nog steeds plekjes op mijn stam om te nestelen of insecten te vinden. Schimmels en paddenstoelen kruipen dichterbij en zetten mij langzaam om in vruchtbare bodem. Mijn bestaan als boom loopt ten einde, maar de stoffen waaruit ik besta worden opgenomen in het ecosysteem en kunnen deel worden van andere levensvormen. That is the circle of life. Letterlijk.

Toch blijft het jammer dat ik niet eens honderd keer de cirkel van de seizoenen heb kunnen doorlopen. Als we met rust gelaten worden, kunnen beuken makkelijk 300

jaar oud worden. In Nederland zou zonder menselijk ingrijpen een groot deel van de bossen uiteindelijk beukenbos worden. Wij zijn hier een climaxsoort: de laatste fase in de ontwikkeling van bos in dit klimaat.

Als wij beuken eenmaal met velen zijn en tot grote pilaren uitgroeien, wordt het voor andere soorten lastig om onder ons te groeien. Pilaren, ja, kijk maar eens naar mijn stam, of die van mijn burens hier. Onze bast is zeer glad, waardoor mensen ons ook wel 'kathedraalpilaren' noemen. Je zult dat nog beter begrijpen als je ons tegenkomt in het bos. Ons bladerdak sluit zich als een gewelf boven je hoofd en laat nauwelijks nog zonlicht door. In deze groene kathedraal heerst schaduw en hebben andere planten weinig kans. Onze bladeren vergaan langzaam en vormen een zure strooisellaag. Zo verstikken wij onbedoeld de ondergroei en domineren het bos.

Het is dus extra zuur om zo vroeg te eindigen, zeker omdat mijn aftakeling versneld is door, tja... onhandig menselijk handelen. Bij de aanleg van kabels en leidingen zijn mijn wortels beschadigd. De toegenomen verkeersdruk en verbreding van de weg leggen extra spanning op mijn wortelstelsel. En dan is er nog het grondwater...

Laat me je meenemen naar de wereld onder je voeten. Vaak stellen mensen zich de bodem voor als een donkere, eentonige massa – alsof alles onder je voeten een soort massieve 'niets' is. Maar ondergronds krioelt het van het leven: organismen die eindeloos bezig zijn met het afbreken van organisch materiaal, het graven van gangenstelsels. En als je diep genoeg komt, vind je zelfs diamanten en olie, gevormd door

druk en tijd.

En ja, ook water. Gelukkig maar, want net als jullie, hebben wij water nodig om te overleven. Wij halen het uit de bodem, met onze wortels. Maar dat kan alleen als het water goed kan wegzakken. Voor jullie betekent slechte afwatering natte kelders of plassen op straat. Voor ons betekent het een tekort of een teveel aan vocht rond onze wortels.

Water stroomt door de bodem dankzij de ruimtes tussen de bodemdeeltjes. Wormen en andere bodembewoners helpen mee door de aarde luchtig te houden. In Nederland zijn jullie daar al eeuwenlang druk mee, water beheren. Wereldberoemd zijn jullie ermee geworden. Denk aan die molens, sloten, dijken. Maar simpel is het nooit geweest. Ook hier stroomde het grondwater altijd al moeizaam weg. En sinds de bouw van de wijk Nieuw Kortenoord, aan de overkant, is het alleen maar moeilijker geworden. De waterstand blijft hoog, en dat voel ik. Te weinig water is niet goed, maar te veel ook niet. Dan wordt de zuurstof uit de bodem verdreven. Eerst sterven mijn haarwortels, dan mijn grotere wortels. Mijn gezondheid holt achteruit. Schimmels krijgen vrij spel. Zo begint mijn aftakeling van binnenuit.

Het beangstigt me hoe snel alles verandert en hoe lastig het is geworden voor mijn soortgenoten en mij om te overleven. In een voor ons korte tijd is

de omgeving hier razendsnel veranderd. De aarde werd dichtgesmeerd met asfalt, waar steeds meer lawaaiërende voertuigen overheen razen. Onder die harde laag ligt een gigantisch netwerk van plastic en betonnen buizen, waar elektriciteit en gas doorheen worden geleid. En ergens daartussen proberen wij, met onze wortels, houvast te vinden, naar water, zuurstof en mineralen.

Als ik jullie mensen iets zou mogen meegeven, dan zou ik zeggen: koester die benen van jullie, waarmee je kunt bewegen, vertrekken van plekken waar je je niet op je gemak voelt. Maar misschien... sta af en toe ook eens stil. Voel de grond onder je voeten. En stel je eens voor hoe het zou zijn als je daar geworteld was, zoals ik. Dan zie je de wereld misschien net even anders.

“Laat me je meenemen naar de wereld onder je voeten.”

10. De Linde

Locatie: 51.98011, 5.64949

In het perkje voor de Huszarstaete, op de driesplitsing van de Huszarlaan en de Van der Lecklaan

Hallo, hallo! Wat fijn dat je even bij me komt staan. Kunnen we even samen uitkijken over de straten van Noordwest. Ik kan er nog steeds van genieten, ook al sta ik hier inmiddels al zo'n dertig jaar. Maar wist je dat ik mijn eerste jaren ergens anders heb doorgebracht? Ik groeide op langs de Rijnsteeg maar ik moest ruimte maken voor de groei van deze wijk.

De bewoners van het gebouw naast me, Huszarstaete, mochten kiezen welke boom zij wilden 'adopteren'. Unaniem kozen ze voor mij: de lindeboom! Sindsdien sta ik hier met trots te groeien, omringd door het bezige leven van de buurt om mij heen.

Lindebomen zoals ik zijn al eeuwenlang verbonden met mensen in Nederland. Vroeger stonden we vaak midden in een dorp of stad, als centrum van het gemeenschapsleven. Onder onze takken werden huwelijken gesloten, geliefden drukten hun duimen in mijn bast als teken van hun verbintenis. De vorm van mijn bladeren, als kleine hartjes, heeft mij ook de naam liefdesboom opgeleverd. Nog steeds word ik als geschenk gegeven bij een nieuwe liefde, huis of bij de geboorte van een meisje. Wij linden groeien mee met het leven van de mensen.

Maar, ik ben niet alleen een boom van liefde. Ooit geloofden de Germanen dat de godin Freya, beschermster van huis en haard, in ons woonde. Dat maakte ons

bomen van wijsheid en bescherming. Sindsdien werd het gebruikelijk om onder onze takken recht te spreken. In sommige dorpen zie je nog steeds bankjes in een rechthoek onder een oude linde. Dit heet een vierschaar. Op de bankjes zaten de juryleden, aanklagers en de rechter en de beschuldigde stond dan in het midden, tussen vier touwen gespannen. Met mijn kruin boven hen waakte ik over de gerechtigheid.

Wij Linden worden geroemd! De oudste boom van Nederland is bijvoorbeeld waarschijnlijk de linde in Noord-Brabant. Een indrukwekkende oude dame van bijna 600 jaar. Zulke leeftijden zijn moeilijk te schatten, zolang er geen jaarringen kunnen worden geteld, maar kun je het voorstellen dat zij hier al leeft sinds 1400??

En ken je de beroemde laan in Berlijn? 'Unter den Linden', een straat die al sinds de 16e eeuw vol lindebomen staat. In 1658 werden de bomen verwijderd maar in 1820 werden er in vier rijen opnieuw

linden geplaatst. Als je door deze laan loopt in de zomer, ruik je de zoete geur die wij verspreiden. Mijn bloesem is dan in volle bloei, en mijn nectar lokt bijen, hommels en andere insecten. Het is een drukte van belang onder mijn kroon Van mijn bloesems maken bijen een zachte, geurige honing. Mensen noemen het lindebloesemhoning, goud uit mijn takken, gevangen in een potje. Een beetje zomer om te bewaren.

Toch is mijn geur niet alleen maar een zegen. Soms zie je onder mijn takken dode hommels liggen. Het is geen gif, zoals mensen weleens denken. Mijn geur, zacht en zoet, blijft lokken, zelfs als mijn nectar al op is. De hommels blijven komen, aangetrokken door de verwachting van bloemen die er niet meer zijn. En soms hebben ze dan niet genoeg kracht om terug te vliegen. Triest, maar het lijkt er bij te horen.

Gelukkig biedt mijn hout vaak weer verlichting in deze wereld. Licht, zacht en soepel, eeuwenlang werd het gebruikt voor beeldhouwwerk en muziekinstrumenten. Mijn bast werd ooit tot vezels gesponnen, om er touw van te maken, matten, en later zelfs papier. Mijn hout splintert nauwelijks en laat zich

makkelijk bewerken. Daarom kozen houtsnijders mij voor hun fijnste werk: draaiwerk, beeldhouwwerk. De bekende matroesjka-poppen zijn bijvoorbeeld soms uit lindehout gesneden. En als een wijnavt een kurk nodig had? Dan kwam ook ik van pas. Zo reisde ik, in stukjes en vormen, mee in het leven van de mensen, ver buiten mijn wortels om.

Als ik een wens mag uitspreken voor de toekomst van Wageningen?

Dan hoop ik dat jullie blijven zorgen voor elkaar, net zoals ik hier voor schaduw en rust zorg. Dat recht en gerechtigheid niet alleen woorden zijn, maar voelbaar worden in hoe jullie met elkaar omgaan. Net zoals vroeger onder mijn takken, waar recht werd gesproken met eerlijke woorden en luisterende oren. Ik hoop ook dat jullie het vakmanschap blijven koesteren. Dat jullie waarderen wat met zorg en kunde is gemaakt, of het nu gaat om een met zorg gesneden houten beeld, een smaakvol gebakken brood of een park vol levendig groen. Dingen die met aandacht en liefde zijn gemaakt, hebben een bijzondere kracht.

Een stad waar zorg voor elkaar, vakmanschap en natuur hand in hand gaan, dat lijkt me prachtig.

“Nog steeds word ik als geschenk gegeven bij een nieuwe liefde, huis of bij de geboorte van een meisje.”

11. De Weichselboom

Kun je het je voorstellen? Rijke dames in lange jurken die hier over het gazon wandelden, fluisterend

over geruchten binnen de deftige burgerij, plannen smedend voor een soiree. Dit park, waar jij nu staat, was namelijk ooit de tuin van landgoed

overgebleven. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het landgoed zwaar getroffen. Het huis, de bijgebouwen, de slijk aangelegde tuinen werden verwoest door bombardementen en zware gevechten. Bijna alle bomen die hier van oudsher stonden zijn verdwenen, gekapt voor brandhout of versplinterd door de oorlog. Bijna allemaal... behalve een handjevol. En een daarvan, nou die ligt daar, mijn soortgenoot, de oude Weichselboom.

Belmonte. Een toneel vol pracht en praal. Hoeden met veren, baronnen in koetsen, dienstmeiden die rennen met zilveren schalen en jonge heren die zich klaarmaken voor de jacht.

In 1845 liet baron De Constant Rebecque de Villars hier, boven op de Wageningse berg, zijn landhuis bouwen. Die periode was een tijd van grote veranderingen: de nieuwe Grondwet van Thorbecke, de eerste stappen naar een parlementaire democratie, maar dus ook een tijd met een groot verschil tussen arm en rijk. Hier, boven op de berg, leefden rijken, met uitzicht over de Nederrijn, omringd door lanen, een koetshuis, een theekoepel en een berceau.

Van dat alles is weinig

Oh, wacht even, dacht jij misschien dat die oude reus tegen je aan lag te praten? Nee hoor, die leeft al even niet meer. Natuurlijk gestorven aan ouderdom, deze oude reus stond hier al vanaf 1870! Waar onze verwanten, zoals de zoete kers, gemiddeld rond de 40 jaar oud worden, kan onze soort, de Prunus Mahaleb, wel gemiddeld 100 jaar oud worden. En deze oude reus? Die werd bijna honderdvijftig.

Je hoort het misschien wel aan de naam, Prunus Mahaleb, wij komen hier niet "oorspronkelijk" vandaan. Van oorsprong komen we uit Zuid- en Centraal-Europa, tot diep in Azië. In deze gebieden wordt vol genoten van de zoetzure smaak van onze zaadjes. Het zaad uit de pit van mijn kersen wordt in het

Locatie: 51.96542, 5.68756

In het Zuidwestelijke gedeelte van het Arboretum Belmonte, aan de westzijde van het vijvertje, bordje staat vlak bij het daar geplaatste bankje.

midden-oosten en Griekenland gebruikt als specerij in brood, kaas, cake en snoep. Hier in het noorden planten mensen ons vooral om onze schoonheid. In de lente hangen we vol prachtige witte bloesems. En onze stammen, kijk maar naar de oude reus naast me, die lijken haast te dansen, zo sierlijk groeien wij. Een kunstwerk alleen al met onze vorm.

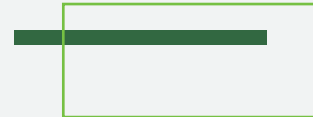
Wij bomen dienen trouwens wel vaker ter inspiratie van kunst! Ons geslacht, zo noem je dat bij planten, de prunus-achtigen, is bijvoorbeeld wereldberoemd door een schilderij van de Nederlandse grootmeester: Vincent van Gogh. Ik zie regelmatig de Amandelboom, Prunus Dulcis, geschilderd door van Gogh hier voorbij komen, afgedrukt op tassen, brillenkokers of paraplu's. Prachtig, die blauw groene achtergrond met de wit roze geschilderde bloesem. En, wist je dat Piet Mondriaan zijn wereldberoemde abstracte stijl ontwikkelde door naar een boom te kijken? *'De Grijs boom'*, in Domburg, liet hem zien dat alles in de wereld met elkaar verbonden is. Wij bomen, laten jullie anders kijken, helpen jullie de wereld opnieuw te zien.

Over kunst gesproken! Het arboretum waar ik deel van uitmaak, bewaart niet alleen bijzondere planten en bomen, maar het arboretum Belmonte

besteedt ook bijzondere aandacht aan kunst en cultuur. Sinds 1976 wordt er om de zoveel jaar een beeldtentoonstelling gehouden, Beelden op de Berg, waar kunst en cultuurmakers uit Wageningen vragen stellen over de relatie tussen mens en natuur, de wereld, en onze toekomst.

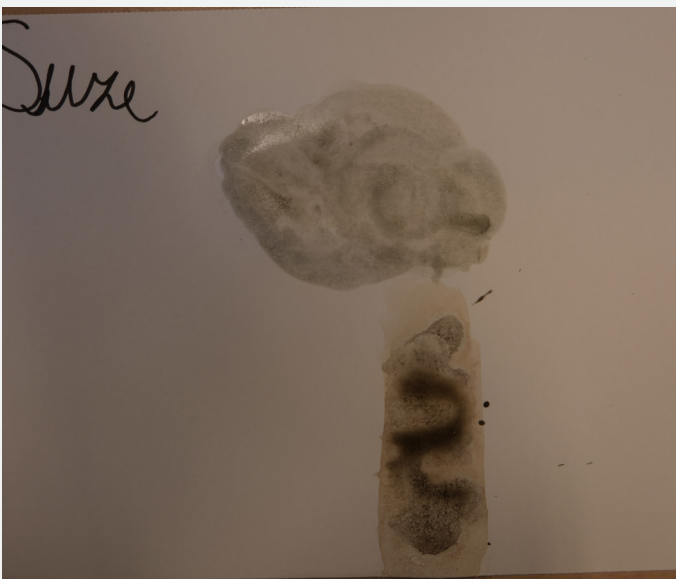
Beelden op de berg gaat dus niet per se over de schoonheid van het arboretum zelf, al zou ik willen zeggen dat het plekje waar wij nu staan wel schilderachtig aanvoelt! Dat vond de vroegere directeur van het arboretum Belmonte trouwens ook. Dit plekje, hier bij de poel, was zijn lievelingsplek. Toen de directeur afscheid nam, liet hij hier op zijn favoriete plek in het arboretum een boompje planten. Namelijk mij! Een nieuwe generatie, naast de oude Weichsel.

Dus neem gerust even plaats op het bankje, of klauter 'voorzichtig' op de stam van de oude reus. Kijk naar de vormen van onze takken, hoe ze kronkelen, reiken, loslaten en weer doorgroeien. Zie je het ritme erin? Misschien herken je er iets van jezelf in. Een herinnering, een gedachte, een verlangen. Laat je inspireren door onze bewegingen, door het geduld waarmee wij wortelen, wachten en weer bloeien. Zit even stil en kijk wat er misschien wel ontstaat.

“Ons geslacht, zo noem je dat bij planten, de prunus-achtigen, is bijvoorbeeld wereldberoemd door een schilderij van de Nederlandse grootmeester: Vincent van Gogh.”

Klimaatweek 2025

HOE ZIET EEN PRATENDE BOOM ERUIT?

Onderdeel van het project De Bomen Vertellen Wageningen hebben we verschillende activiteiten georganiseerd om inwoners bekend te maken en te betrekken bij de verhalen van de bomen.

Tijdens de klimaatweek 2025 hebben we met een groep van ongeveer 30 kinderen schilderijen gemaakt van pratende bomen. Kunnen bomen dan praten? Maar kunnen vogels praten? Als het anders is dan mensen, is het dan niet echt?

Met verf gemaakt uit materiaal van bomen konden de kinderen hun creativiteit de vrije gang laten gaan.

Credit

Joke ter Stege

Contact

+316 175 272 16
yokaterstege@gmail.com

ComTerra